

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. šted. 10.932. - Oglasni po tarifi.

God. X.

Ljubljana, 15. novembra 1928.

Broj 22.

Ljubljana, 15. novembra 1928.

Bratski čehoslovački narod proslavio je krajem oktobra ove godine u čitavoj zemlji, a naročito svečano u Pragu desetogodišnjecu oslobođenja i postanka svoje republike. U dugom nizu veličanstvenih manifestacija bio je moguće jedan od najlepših momenata onaj, kad se omladina praskih škola poklonila predsedniku republike, našem sokolskom bratu T. G. Masaryku i kad joj se brat predsednik zahvalio za poklon i pozdravio ju iskrenim rečima, kakve samo otac može da progovori svojoj deci. U 13 sati sakušalo se 27. oktobra u Pragu na Trgu Mira 15.000 omladine sviju praskih osnovnih škola, gde je saslušala lepe reči svog ljubljenog predsednika. Govor donosimo danas u svom listu na drugom mestu.

Pažnju sve braće i sestara svraćamo na ovaj govor, a na tom mestu podvući ćemo samo najznačajnije reči Masarykove, koje glase: »Postanite Sokoli i vežbate svoja tela u igrama i u pametnom sportu!«

Postanite Sokoli! Tako poziva školsku omladinu muž, koji ima najviše zasluga na stvaranju Čehoslovačke republike i koji zna, da bez Sokolstva ne bi bilo dana slobodne domovine čehoslovačkog naroda.

Muž, učenjak svetskog glasa, državnik najodličnijih kvalifikacija, filozof najšireg horizonta, kada стоји na najvišem položaju u narodu i kada se njegovoj ogromnoj tvorevini, njegovom životnom naporu i radu — samostalnosti zemlje i naroda — udivljeno klanja čitav kulturni svet, onda on govori deci svojih gradana pa ju poziva: Postanite Sokoli! To jest: Postanite to, što je u našem narodu najbolje i najlepše! A ovaj svoj poziv dopunjuje još rečima, koje vadi iz bogatstva i lepote sokolskog rada i života: »Život bez požrtvovnosti nije lep!« — Pa još jedno: »Nikoga ne smemo u ničem ugnjetavati!« — A na kraju rekao je najznamenitije: »Istina pobeđuje!«

Tako govoril muž i brat, koji je prešao tešku školu života i Sokolstva, koji je sam najverniji sin svoga naroda i koji je najiskreniji prijatelj Jugoslavena, koji nam je g. 1926. na VIII. svesokolskom sletu u Pragu rekao, da se može samo u Sokolstvu i sa Sokolstvom preneti u život i realnost ideja slovenske uzajamnosti; tako govoril Masaryk, stojeći u sjaju svoje moći i na vrhu svoga autoriteta. On gleda decu i kaže sasvim jasno, otvoreno i precizno: Postanite Sokoli! — Ništa više i ništa manje ne traži stari Sokol i prezident bratske zemlje od deci svojih gradana nego samo: Postanite Sokoli!

Jer ako postanete Sokoli, moći ćete kako treba da živite i značete što treba da učinite i radite, da se u vaša, u Sokolima, podigne moralna i fizička snaga naroda i da u vašem radu, u radu Sokola, raste blagostanje vaše zemlje. Naciji i domovini absolutno odanog života nemis izvan Sokolstva. Sokolstvo, narod i domovina — to trojstvo je jedno, to je moć i snaga, lepota i vredna, radinost i plodnost nacije i zemlje. Tako govoril i tako propovedala danas velik učitelj i voda bratskog naroda, tako on ponavlja to, što je kazao i propovedao pre 66 godina naš osnivač dr. Tyrš, tako se početak Sokolstva spaja sa današnjicom, kad se slobodna republika na slovenskom severu raduje plodovima, kojima je obdarivalo svoj dom i rod za čitavo vreme od Tyrša pa sve do Masaryka čehoslovačko Sokolstvo. Količka je to slast, kad možemo konstatovati, kako se razvijala i kako je rasla kroz više od pola veka sokolska ideja, kako je stvarala u narodu jaku i ne-savladivo nacijonalnu svest, kako je dala bratskom narodu državnu samostalnost i kako reprezentant ove države poznavajući historiju prošlosti i u težnji za još lepšom budućnošću svoje domovine govoril i zapoveda omladini: Postanite Sokoli!

Ove reči prezidenta Masaryka ne važe samo za školsku omladinu Čehoslovačke republike, koja je već sada u velikom broju organizovana u Sokolstvu, već su ove reči preskočile granice odzadbine i odzvanjanju danas i po slovenskom jugu — po našoj zemlji. Čujete li taj glas, koji poziva svu našu decu, da se skupe u sokolskim redovima? Hoćete li preneti ovaj poziv slovenske duše u svaki kraj, u grad i selo i u najudaljeniju kuću našu? Pa ne zato, da ju čuje samo omladina, nego i zato, da ju sasluša sve, i mlađe i staro, jer treba svi mi da postanemo Sokoli, mi koji kažemo da

II. jugoslovenski svesokolski slet g. 1930. u Beogradu.

Svi bratskim župama i društvima.

Braćo i sestre!

Naša IX. glavna skupština u Kraju je donela zaključak, da se održi II. jugoslovenski svesokolski slet godine 1930. u Beogradu. Pristupamo izvršavanju toga zaključka na taj način, da skrećemo pozornost svih bratskih župa i društava na naše velike dužnosti i zadaće, koje su nerazdruživo vezane s tom našom priredbom najvećeg sloga i kojima se ne može ni ne sme nitko izmaći.

Prvi i najglavniji uslov, ako hoćemo računati s uspehom — a to moramo — je delo, red i disciplina. Taj uslov moramo apsolutno i bez okolišanja primiti svi: župe, društva i svaki pojedinac. Poznamo samo jednu zaupovetu, koja važi bez iznimke za sve: moraš!

U širokim ertama je za sletske svečanosti određen program, koji će sadržavati presletske i sletske dane. Prvi biće određeni sokolskoj omladini, drugi članstvu.

Da će biti svim kategorijama naših pripadnika omogućeno učestvovanje i saradivanje na svim priredbama svom snagom i spremom, tačno, disciplinovano i bez pogrešno, je neophodno potrebno, da se odmah po svim župama i društvima organizuje i bez iznimke provede najvećom tačnošću i suodgovornošću svih župskih i društvenih čimbenika:

Domovini — zdravo!

Ljubljana, 15. novembra 1928.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Viktor Murnik, načelnik.

Dr. Riko Fux, tajnik.

JOSO DEFRAНČЕСКИ (Duga Resa):

Rapallo.

12. XI. 1920. — 12. XI. 1928.

»Što se nisu zahtevala jamstva za Slovence, koji se nalaze u granicama talijanske države, to nije učinjeno zato, što su predstavnici Jugoslavije znali da Italija, koja je uvek velikodušno priznавala prava strancima, ne će moći drukčije nego poštovati pravo i slobodu svojih vlastitih državljanova, pa bili oni kojegod narodnosti.«

Min. predsednik Gio-litti u svom govoru od 28. novembra 1920. u talijanskom parlamentu.

Nije prošlo ni mesec dana što se navršila 8 godišnjica gubitka Koroške, a danas se navršuje druga žalosna, crna i tugaljiva 8-godišnjica gubitka Istre, Trsta i Gorice. Pre 8 godina u malom talijanskom gradiću Rapallo je potpisana ugovor između delegacija kraljevine Jugoslavije i kraljevine Italije, po kojem se ugovoru mi odričemo jednog dela našeg naroda po imenu, po krvi, po običajima i po veri i predajemo ga u ruke tudenju, da mu bude gospodar i — tiranin! Košto je u tih 8 godina prohujalo zla i nevolje nad glavama ovih bednika i nesretnika i koliko se suza, pomešalo sa krvlju i bolom; koliko je puta knut i nož tirana zadro u živo meso patnika; koliko se uzdaha diglo k nebuh, k Bogu; koliko li kletva prešlo preko bledih i ispijenih usana, bilo bi uzalud pokušavati da opisem...

Koliko je samosvesnih narodnih boraca i kulturnih radenika bacano po tamnicama i proganjano, što preko granice, što u najzabitnije i najnezdravije delove Italije. Koliko je puta učinjen atentat na svest i volju potla-

već jesmo, a još više oni, koji stoje daleko po strani od nas. Svi su oni sinovi i kćeri našeg naroda, pa treba, da se osveste i saberu s nama oko sokolskih barjaka! Čitav narod naš neka bi bio sokolski!

Postanimo Sokoli!

Mala statistika, koju objavljuje naš Sokolski kalendar za 1929. godinu, dokazuje, da smo u JSS od prošle godine napredovali za 4641 lice. Ova statistika još nije tačna, jer 58 društava nije poslalo malih statističkih iskaza,

čenih i pogaženih; koliko pak puta behu isterani ispod vlastitog krova u mrku noć, kao roblje, kao paščad oni, koji već toliko godina i decenija jučački nose ili pod njim stupaju, barem neokaljane narodne svesti i kulture...«

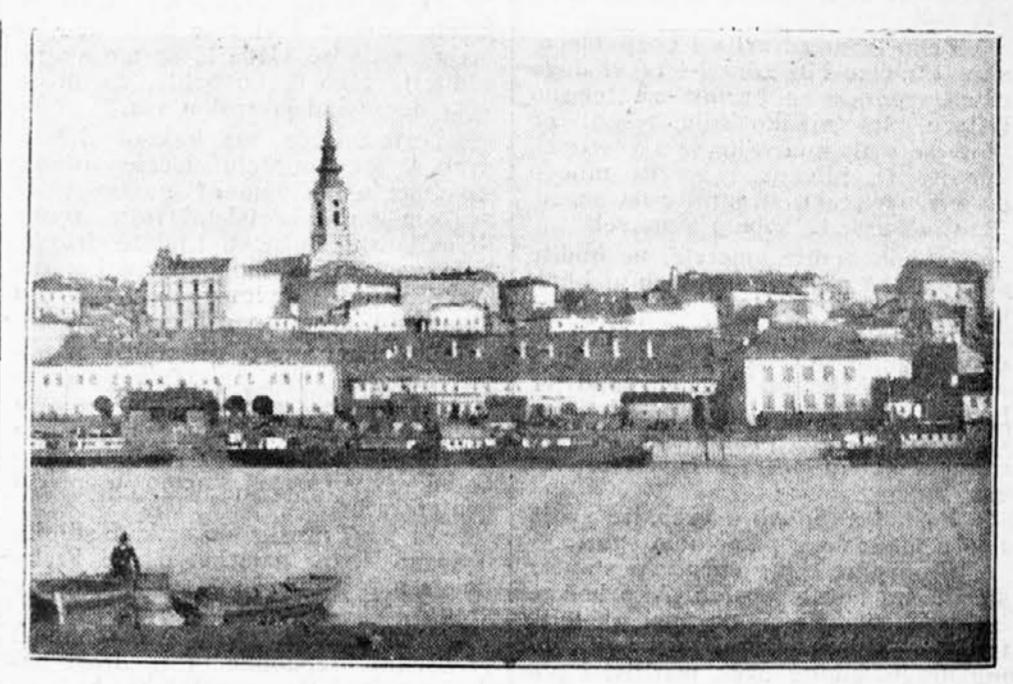
Uništeno je sve, sve što je sve dočelo napredak i maran rad kroz toliko godina. Popaljeni su narodni domovi; pozavarane škole; poništene knjižnice i raspuštena društva; prognan srž narodne intelektencije, a da i zadnji ostaci nestanu iz vida onih, koji se ponose najstarijom kulturom na svetu, oteraše duhovne lečnike narodne, pozavariše crkve i zabranio reč u materinjem jeziku...

To je eto najbleđa slika kulturnog postupka i snošljivosti talijanske nacije nad 600 hiljada naše braće i sestara...

A kako je do tog za nas kobnog ugovora došlo, nastojaču da ukratko opisem?

Iza Nemačko-francuskog rata 1872. god. sklopili Nemačka, Austrija i Rusija »Troyjni Savez«. God. 1882. istupa iz tog Saveza Rusija, a na njezinu mesto dolazi Italija, koja je u to vreme zakleta neprijateljica Francuske radi Tunisa, pa joj se tim svojim korakom htela na neki način osvetiti. No Italija nije u tom Savezu naišla na ono što je očekivala. Osobito joj stade goriti tlo pod nogama i izmiciti joj se saveznička stolica, kad je u austrijskoj politici počeo glavnu reč voditi Franjo Ferdinand. On je imao posebne planove u pitanju Jadrana i Balkana, pa mu se nije svidala pogotovo ona tačka ugovora, po kojoj mora Austria za svaki komad zemlje dobiven na Balkanu odstupiti Italiji u Albaniji i na Jadrani. I baš u vreme

dakle bi mogao broj biti ili veći ili manji — a mi dodajemo, da je na svaki način premalen! Moguće će biti naredne godine broj naših Sokola i Sokolica, a naročito naše sokolske omladine veći obzirom na to, da se spremamo na proslavu desetogodišnjice opstanka JSS i na II. jugoslovenski svesokolski slet. Zato neka iz našeg sokolskog rada i iz naše sokolske svesti neprestano odjekuje usklik i poziv predsednika i brata T. G. Masaryka: Postanite Sokoli! —

Beograd.

Godine 1930. održaće se II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu.

kad je snovao sa svojim generalom Hetzendorfom, kako bi najzgodnije maknuo Italiju s puta, poginuo je u Sarajevu pogoden Principovim hicima, nedospesvi da ostvari svoj plan. Nije čudo, ako se Italija njegovoj smrti obradovala. Saznavši Italiju, da je Austria nakon sarajevskog antenta nавestila Srbiji rat, istupa iz »Troynjog Saveza« jer da ona kao saveznička nacija o tome bila obaveštena.

Nemci joj duduše ponudiše Trident, ako ostane u Savezu ali to joj se učini premašena plata i na početku rata 1914. izjasni se za neutralan stav, ali da će kasnije ako joj to bude direktila njena dužnost i interes stupiti u rat.

Vilim šalje poslanstvo Emanuelu, ali mu ovaj odgovori, da ne može nikako stupiti u rat, jer bi to izazvalo bunu u zemlji. Italija je htela medutim dosta skupo i korisno prodati svoju neutralnost pa vidimo, da u isto vreme vodi tajne pregovore s jedne strane s Nemcima, a s druge sa Antantom. U svojoj spomenici Antanti traži Italija sledeće: Trentin, deo austrijskog Tirola, Goričku, Trst, Notranjsku, Istru, Dalmaciju sa otocima, neutralizaciju crnogorskog obale i osnutak Albanske države pod talijanskim protektoratom.

Francuska je na to izvela 3 glavna prigovora: 1. Glede Albanije. 2. Crnogorskog obale. 3. Potrebu izlaza Srbije na Jadranu. Veći prigovori bili su sa strane Rusije. Rusija je odlučno izjavila, da neće nikada dopustiti, da se toliko Jugoslavenske obale odstupi Italiji! Na ovako odlučeno držanje Rusije, Italija je morala ublažiti svoje zahteve. Sada je tražila severnu Dalmaciju sa otocima, Istru, Trst, Reku, Goricu i Tirol. U to vreme, Francuska traži hitnu pomoć (Nemci pred Parism) pa je pristala na ove »ublaženje« zahteve Italije. Ovaj sporazum Antante sa Italijom sklopljen je u Londonu 7. III. 1925. pa se i zove »Londonski pakta«.

Taj pakt nije bio obelodanjen sve do 1917. god., kad je padom starega režima u Rusiji preuzeo vlast Kerjenski. Tek sada se počelo pisati po svim svetskim novinama i Jadranском pitanju i »Londonском paktu«, koji je pobudio opštu senzaciju. Karakteristično je, da su i neki ugledniji Talijani (Salvemini, Prezzolini, a naročito Bissolotti) pisali protiv »Londonskog pakta«. Pa i sam Mussolini piše u to doba, da je velika zabluda traži čitavu Dalmaciju, koja je na stanjena isključivo Jugoslavenima, već je zagovarao u tom pitanju sporazum sa Italijom.

Taj pakt nije bio obelodanjen sve do 1917. god., kad je padom starega režima u Rusiji preuzeo vlast Kerjenski. Tek sada se počelo pisati po svim svetskim novinama i Jadranском pitanju i »Londonском paktu«, koji je pobudio opštu senzaciju. Karakteristično je, da su i neki ugledniji Talijani (Salvemini, Prezzolini, a naročito Bissolotti) pisali protiv »Londonskog pakta«. Pa i sam Mussolini piše u to doba, da je velika zabluda traži čitavu Dalmaciju, koja je na stanjena isključivo Jugoslavenima, već je zagovarao u tom pitanju sporazum sa Italijom.

7. III. 1918. sastali su se u Londonu predstavnici Jugoslovenskog odbrana i talijanska delegacija (prisutni su bili i ostali Sloveni, te Francuzi i Englezi) i zaključile ovo:

»U pogledu odnosa talijanske i jugoslovenske nacije, predstavnici ovih dvaju naroda priznaju, da je ujedinjenje i nezavisnost Jugoslovenske nacije životan interes Italije, kao što je upotpunjene narodnog jedinstva Italije životan interes Jugoslovenske nacije. Obavezuju se rešiti, prijateljski i u interesu budućih dobrobiti i iskrenih odnosa između oba naroda pojedine teritorijalne sporove, na osnovu našega narodnosti i prava narodnog sa-moodređenja i na način, da se ne povrede interesi niti jednog niti drugog naroda, koji će biti definisani u času mira. Skupinama jednog naroda,

priznaće će i zajamčiti pravo na poštovanje njihovog jezika, njihove kulture i njihovih moralnih i ekonomskih interesa.

Ovaj sporazum izrađen je od sponutih delegacija 7. III. 1918. u Londonu, a prihvaćen i potpisani na kongresu u Rimu. Sa strane Jugoslovenskog odbrana potpisao je sporazum Dr. A. Trumbić, a sa strane talijanske delegacije Torre. Oduševljeni su krajni konci! Dr. Trumbić štampa letake, koje saveznički aeroplani bacaju po frontovima, po unutrašnjosti, gde god je bilo jugoslovenskih življiva. I onako već poljuljani redovi austrijske vojske, stanu se u grupama predavati saveznicima i boriti se rame u rame sa savezničkim četama, srpskim vojnicima i jugoslovenskim legijama. Posmagali su rušiti rasklinu zgradu centralnih vlasti, opojeni žarom slobode, poleti, nade...! I zgrada se sruši... do temelja... Sada stupa Italija opet na delo...! Okupira sve krajeve po »londonском paktu«, a o »Rimskom sporazumu« nije više nitko govorio...«

Redale se konferencije, koje su imale uspostaviti red, što ga je na rasušio svetski rat. Dode red i na Jadranovo pitanje! Wilson, onda najuglednija ličnost, postavio je granice između Jugoslavije i Italije ovako: Istru je delio na dve čestije. Istočno od Raša se otocima; Dalmacija pripada Jugoslaviji, a zapadno su Trstom i Goricom Italiji. Italija ni da čuje o tom! Francuzi i Englezi držahu se neutralno, a Jugoslovenska delegacija je tražila plebiscit, kojeg Italija naravno nije htela primiti. — Wilson razočaran vratio se u Ameriku. — Jadran

Slovenski pregled.

Zadaće omladine slobodnog naroda.

Prezident Masaryk deci praskih škola.

Dobro došli!

Upravo sam otvorio svečanost o desetogodišnjici države s legionarima, sad ste pak na redu vi, draga deco, i s vama ču progovoriti nekoliko ozbiljnih reči.

Želim vam zdravljia i božji blagoslov. Da ēete biti zdravi i takvi dugo ostati, morate se brinuti za telesnu čistoću, što nikako nije teško; ne bojte se vode, umivajte se s veseljem, kupajte se, plivajte i krećite mnogo na svežem zraku te igrajte na suncu. Marljivo zračite sobe i stanove!

U jedu budite umereni, ne budite sladokusci i ne piyte nikakvih alkoholnih pića.

Budite veseli kod igre, a kad se učite i radite, učite se i radite s ozbiljnošću. Ne uklanjajte se delu iako još hodate u školu. Ja sam sâm zahvalan, da sam bio obrtnički naučnik. Jer samo s delom postaje čovek praktičan.

Postanite Sokoli i vežbate svoja tela u igrama i u pametnom sportu.

Promislite, pre nego postanete stariji, što hoćete postati. Ako hoćete biti radnici, seljaci, obrtnici, učitelji, tehničari, umetnici, književnici ili što mu drago, budite uvek marljivi i pošteni radnici. Mi svi smo pozvani za delo, svaki na svom mestu i svaki po svojim sposobnostima. Društvo mora imati različite radenike, delo mora biti pametno podeđeno i organizованo, mi svi, koji pošteno radimo, pa smo u radu jednakni. Dobar radenik nije ništa manje koristan, nego dobar predsednik republike. Sigurno ste čuli o onoj nesreći na Počiju. (Misli na se-damspratnu kuću, koja se sršila i popukala pod sobom preko 80 radenika.) Tamo nije bilo takvog poštenog rada, pa bio tome kriv taj ili onaj. Pošteno delo uzdržava čoveka, s poštenim delom se uzdržavamo svi mi i naši bliži-

nji. Ako ljubimo svoje bližnje, ikako nas pravilno uče od mladih nogu, onda ih moramo ljubiti svojim radom, a ne praznim rečima. Život bez požrtvova-nosti nije lep.

Draga deco! Vreme hita, doskora bićete odrasli. I vi ēete biti očevi i majke, zato se vladajte spram svojih roditelja tako, kako želite, da bi se vaša deca vladala spram vas.

Naskoro će vas zakoni države zvati k javnom delu; bićete vojnici, savetnici u općinama i poslanici. U svakom položaju ispunjavajte svoju državljansku dužnost. Ljubite državu, koja vam jamči slobodu svojim demokratičnim ustavom, ljubite svoju domovinu, svoj narod i svoj jezik!

Ziveti morate u prijateljskim odnošnjima sa svim sudržavljanima, pa makar se razlikovali od njih po zvanju, po veri ili po jeziku. Svi smo jednak i moramo biti svi jednake slobođeni. Nikoga ne smemo u ničem ugnjetavati.

Vi pak, praska deco, kad stupite u javan život, pamtite, da je Praha doista mati sviju nas, da je grad sviju gradova.

Moguće stoji medu vama budući predsednik republike. I ti, dragi budući predsednike, moraćeš bez bojamini gledati u oči svim sudržavljanima i čitavom svetu, jer ćeš pošteno izvršavati naše velike ideale, ideale naše istorije. Za trideset, četrdeset godina ti ćeš, budući predsednike, s toga mesta govoriti omladini i deci. Reci im tada: pred godinama obećali smo ovde prvi predsedniku, da ēemo se uvek i u svim prilikama upravljati po pravilu naših očeva, koje čitamo tamo na onoj zastavi na gradu: Istina po-beduje.

Vj u ēujete, kako živo vijori i vama govoriti — ēuvajte ju i predajte nepovredenu budućim pokolenjima!

prijateljstva i saradnje, koje već po-stoje.

Pozivam Vas zato, Sokoli, da ste svesni trenutka...

U ime velikih gesala, zapisanih zlatnim slovima na sokolskim zastavama, udubenih krvlju i naporom u naša srca: »Bog i Domovina« — za Nju, koju smo vlastitim rukama oslobođili iz lance ropsstva — gradite požrtvovnim radom Njezinu mogućnu budućnost!

Verujem, da ēete zadaću ispuniti... Czolem!

A. Zamoyski,
Starosta Saveza.

NB. Sem Sokola iz Poljske učestvovaće na sletu i poljski Sokoli iz Nemačke, Belgije, Holandije, Francuske, Brazilije, a u naročito velikom broju (2000) iz Severne Amerike. I bugarski »Junaci« se navode.

*

Soko Adam Zamoyski i njegova sokolska porodica.

Slovenski Sokoli, a osobito jugoslovenski Sokoli dobro poznajemo stišit starost poljskog Sokolstva, brata Adama Zamoyskoga, koji iša god. 1924 redovno dolazi na naše veće slete.

Njegove zasluge i neumoran rad za poljsko Sokolstvo prikazuje poznanjski »Sokole« (15. X. 1928) ovako: »Njegov bujni temperamenat i njegova zeļezna energija ne dozvoljavaju mu ni za trenutak se odmoriti, prosto ga sile da traži sve to novih puteva sa sokolski rad. Vidimo ga dakle, svuda kako je duga i široka Poljska, na mnogobrojnim sokolskim sletovima i zborovima, vidimo ga među bratskim slovenskim Savezima gde zatezuje veze slovenskog jedinstva, vidimo ga na terenu Internacionalne Gimnastične Federacije gde nastoji krepko i vešto da diže ugled Sokolstva i poljskog imena.

Oduševljenje staroste brata Zamoyskoga prelazi i na njegovu najblizu porodicu: oba sina i obe snahe mu služe sokolskoj stvari. A njegovo sedište, Kozlovka kraj Sumbarova u zemlji lubelskoj (Lublin, južno-istočno od Varšave), gde ima starosta brat Adam svoje imanje, gde se razvija uzorno sokolsko društvo sa lepotom gimnastičkom dvoranom i vežbalištem, sa pozorišnom salom, sa vatrogasnim odelenjem — to je nekakav sokolski glavni stan. Tamo se na trošak požrtvovnosti Adamove, obdržavaju kursevi Poljskog Sokolskog Saveza za braću i sestre, a najtvrdi napor rada oživljava, kao sunčana zraka, očinska brigă i iskrena ljubeznost kućedomaćina. Ne trebamo se zato čuditi, da za srce srecem plaća Sokolstvo svojemu starosti. I ne samo u Poljskoj, nego i za oceanom.

Taj slet će nas prvi put u istoriji Poljskog Sokolstva postaviti pred predstavnike pojedinih naroda, udrženih u Internacionaloj Gimnastičkoj Federaciji te proslaviti poljsko ime u širokome svetu...

Taj slet postaviće nasiza više godina rame uz rame sa dragom braćom Slovenima, koji će iz sviju slovenskih krajeva u velikom broju doći, te će tako odlično ojačati veze srdačnog

okleva nego odlazi, uzimajući sa sobom snahu Jadvygu Zamoysku, načelnicu saveznih Sokolica, i braću Niedzielskoga i u Wolanjčiku...

Starosta Adam polazi iz jedne između najstarijih poljskih magnatskih porodica, koja je Poljskoj u njezinoj velikoj istoriji dala odličnih državnika. Kad su 1924. g. zagrebačke novine javile, da je na jugoslovenski sokolski slet stigao i br. Zamoyski, te su Sokoli u povoci išli kroz grad, jedna je malena devojčica pristupila i pribavim Sokolima te pitala: »Je li to onaj Zamoyski, o kojem Sienkiewicz piše?« Tako je. Isti jele. F. I.

Opet je oživeo Soko u Poznjanu.

Kroz 26 godina je pre rata i u vreme rata kao organ Velikopoljske i Pomorja, dakle onih delova današnje Poljske, koji su onda pripadale Nemačkoj, izlazio časopis »Sokol« te za »mobilizaciju« poljske duše u onim krajevima stekao vanredne zasluge. Pre dve godine je zbog finansijskih neprilika prestao da izlazi; međutim

F. VAJDA (Dubrovnik):

Sokolstvo i škola.

U danima kad slavimo desetogodišnjicu narodnog ujedinjenja i oslobođenja, razbuktaće su se ponovo plemenske strasti, radi nesretnih političkih trzavica. Naše jugoslovensko Sokolstvo stoji čvrsto na temelju narodnog i državnog jedinstva sviju Jugoslavena, uvereno, da je samo u jedinstvu osigurana srećna budućnost celokupnog naroda. Nažalost, Sokolstvo u svojoj težnji za idejnim ujedinjenjem stoji prilično osamljeno, a ne uživa potporu ni od strane onih državnih ustanova, koje su u prvom redu pozvane, da grade temelje narodne budućnosti, a to su naše škole.

Sokolstvo nije samo telovežbačka organizacija, već ono s telesnim vaspitanjem spađa intelektualno i moralno vaspitanje sviju svojih pripadnika od sitne dečice do odraslih članova i članica, s konačnom svrhom, da svaki Jugosloven postane dobar, telensko, duševno i moralno harmonički razvijen zdrav čovek. Ta je svrha tako plemenita i tako važna za budućnost naroda i države, da najviši predstavnik države, naš Kralj, potvrđuje važnost Sokolstva time, da se smatra i priznaje Sokolom.

Istoj svrzi treba da služe sve škole u državi. Ako služe istoj svrzi, onda treba da škola i Sokolstvo rade složno i sporazumno, treba da se medusobno potpomožu. Ali na izdrušnu pomoć školskih vlasti Sokoli uzalud čekamo. Istina, ministarstvo prosvetе jednim skromnim aktom dopustilo je dacima, da vežbaju u jugoslovenskom Sokolu, ali je kratko iz tega izdana jednaka dozvola za telovežbačku organizaciju, koje stoe na separatističko političkom, plemenskom ili verskom stanovištu. Tako su organizacije, koje razdvajaju narod, izjed-

oživeo je te je prvi broj obnovljenog »Sokola« izšao 15. okt. 1928 (redakcija: Poznan, Wroclawska 18), posvećen starosti Poljskog Sokolstva, bratu Adamu Zamoyskome. F. I.

Varšavski „Przewodnik Gimnastyczny Sokol“

je u br. 11. (1. VI. 1928) doneo članak »Slet Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Skoplju i u njegov program«, što ga je baš za »Przewodnik« napisao br. Dušan Bogunović, a na poljski jezik preveo br. Fr. Iliešić.

Protektor poljskog svesokolskog sleta u Poznjanu 1929.

Protektorat nad sletom je preuzeo bivši ministar i današnji »Prezident miasta« (načelnik grada) Poznanja, brat Ciril Ratajski, koji je i sam član Sokola poznanjskoga. Ratajski je bio i inicijator misli o velikoj općenito-poljskoj izložbi, s kojom je vezan sokolski slet.

ljava nego sa »vi«. Ovaj to bez protivljenja prihvata i odvraća mu sa »ti«. — To se stalno ponavlja — drže se predavanja, kojima se veliča Fügner i njegovo demokratsko oslovljavanje sa »ti«. Ironija...

Treći slučaj: Priređuje se sokolsko selo ili zabava. U dvorani su posredani stolovi. Odmah na prvi pogled opaziće grupaciju ubočajenu u običnom životu: Po položaju, kakav ko za-uzima u društvenom životu. — Van Sokola može to i da bude iako položaj čoveka, ali u Sokolu to ne bi smelo nikad biti. Otsustvo jednakosti...

Cetvrti slučaj: Na sletu ili kako vokoljok sokolskog pridebi strogo je zabranjen alkohol... Neki član — bez naročitog školskog obrazovanja — zapane u priziku, napije se i bude primećen. Odmah se takav slučaj strogo zapazi, po-vede se disciplinski postupak, koji apsorbuje po mesec dana vremena i član se isključuje. Možda iste večeri u kakvom separatu sedi izvestan broj onih, koji sebe smatruju povlašćenim, piju, lupaju čaše i vesele se. I ako se to primeti, za to niko ne zna, jer je tu bio odbornik, koji je u društву nedoknadiv ili koji, radi kojeg bi bio odbor doveđen u pitanje. Pa i kakav veči prestup... Sve u interesu harmonije — mora da se prečuti...

Daleko bi me odvelo, da nabram još takvih slučajeva, jer se oni ne dadu nabrojati.

Ako povučemo iz svega toga rezultant, videćemo da se u Sokolstvu stvaraju dve klase »viših« i »nižih«. Stvara se jedna vrsta pseudo aristokracije, za razliku od prave sokolske aristokracije — aristokracije duha. — U takvom milieu ne može se zapaziti stvarna vrednost pojedinca, jer se ona gubi. Stvaralački rad, samopregor i požrtvovanje, smatraju se slabostima, a ceni se vrednost odbora i društava po tome, koliko u odboru ima advokata, doktora, profesora, učitelja, viših činovnika, pa makar oni bili u radu posve sterilni ili da se narodski izazim posve jalovi.

Ja pišem vulgarno, bez pretencija na naučnu ili literarnu vrednost mojih članaka, sa namerom da oko u oku rečem sve ono što nas zajednički tiši i što koči celokupan rad.

Vi ēete me pitati: Diagnozu je lako ustanoviti, ali lek, lek?... Ja znam samo jedan recept: Rad, rad, rad!

Zbor župskih zastupnika u Laškom i u Osijeku.

Laško, 11. novembra 1928.

Na poziv starešinstva JSS so se zbrali danes v Zdraviliškom domu u Laškom zastupnici župa: Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Novo mesto in Zagreb. Od starešinstva JSS so bili navzočni bratje: starosta Gangl, načelnik dr. Murnik, tajnik dr. Fux, Prunk in Smertnik. Iz župe Celje je zborovanju prisostvovalo 13 bratov, iz župe Kranj sta bila navzočna 2 brata, iz župe Ljubljana 2, iz župe Mari-bor je došlo 6 bratov, iz župe Novo mesto sta dospela 2 brata in iz župe Zagreb 2 brata, vseh prisotnih 32. Zborovanje je trajalo od 10. do 14.45.

Zborovanje je otvoril starosta br. Gangl, ki je pojasnil namen sestanku. Spoznaj vsega samega sebe, spoznajmo drug drugega. Preglejmo svoje dobre in slabe strani. Iščimo pota na predaka, odstranimo napake in ustvarimo pogoje uspešnješemu delu. Sličen sestanek se vrši danas v Osijeku za okoliške župe. Ta sestanek vodi se večni podstrosata br. Kajzelj, na jug je odšel br. Cobal, da obiše ta možne župe. Po tem-nagovoru je v presrešnji besedi pozdravil zbor starosta domaćega društva, br. dr. Drnovšek, želec mu mnogo uspeha.

O splošnem položaju u Savezu je poročal tajnik br. dr. Fux, poročila o stanju u župah pa so podali, in sicer za župo Celje brat Cepin, za župo Kranj brat Cvar, za župo Ljubljana brat Flegar, za župo Maribor brata Zorko in Mačus, za župo Novo mesto brat Marinček in za župo Zagreb brat Brozović. Vsa ta poročila so bila skrbno sestavljenja, strogo stvarna in objektivna ter so dala podlagu za obširno, izčrpno in uspešno debato, ki so se je udeležili bratje dr. Fux, Janko Sajovic (Kranj), Lubec (Ljutomer), Smertnik, dr. Murnik in Brozović. V debati kakor v poročilih je bil govor o vsaki panogi sokolskega dela v Savezu, v župah in društvinah, tako da se je razgrnula pred nami jasna slika cestotnoga položaja u vseh tu zastopanih župah. Iz posameznih poročil in debate moremo posneti:

1. Poglobitev pravilne sokolske vzgoje u televadnicah.

2. Vzgoja moćnega kadra za sokolsko delo usposobljenega prednjaka.

3. Dopolnjevanje uprav iz članstva, ki je vzgojeno u televadnicah.

4. Vzgojna potovanja Saveznih prednjakov.

5. Prirejanje prednjaških tečajev po društvinah, župah in Savezu.

6. Sanacija finansijskih vprašanj, ker je brez materialnih sredstev vsakodeno onemogočeno.

7. Potreba pogostejših takih se-stankov, kjer se more ponovno nagla-

vojislav BOGIČEVIĆ (Tuzla):

„Viši“ i „Niži“.

Pre kratkog vremena bio sam na jednoj svečanosti i po svom običaju o

šati poglavita osnova naše organizacije: edinstvo naroda in države. Ne more se odobravati nobenega pozikuša, ki bi zadeval ob ta temeljni princip naše sokolske zajednice.

Brat savezni starosta je te posnetve iz poročila v debate ugotovil v zaključnem govoru. Ko dobimo izvestja o sličnih sestankih po vsej državi, nam bo mogoče potrebitno ukreniti v splošni podvig vsega našega sokolskega življenja. V tem življenju se mora vsak poedinec aktivno udejstvovati, da bo napredovala celota v upravnem in tehničnem pogledu. Ko se zberemo 16. decembra na odborovo sejo JSS bomo mogli storiti potrebne sklepe. Na sokolsko delo je poklican vsak in nihče se mu ne sme izogibati, kadar nosi v sebi iskro sokolske zavesti.

Osijski, 11. novembra 1928.
Zbor župskih zastupnika sazvan po JSS održan je v velikoj dvorani trgovske zbornice v Osijeku. Zastupljene su bile sve župe za koje je bio saštan obvezan. Starešinstvo JSS zastupala su braća podstarosta JSS Kajzelj i podnačelnik Sulec. Župa Osijek zastupala je celokupno starešinstvo župe: župu Bjelovar br. Bičanić, župu Novi Sad braća dr. Belajčić, dr. Niko Mrvoš, Fr. Malin; župu Vel. Bečkerek br. Čirilov, Svega 36 osoba.

Zbor je otvoren, pozdravio in vodio starosta župe osječke br. Dimitrije Petrović. Obrazložio je ukratko svrhu sazvanog sastanka in pozavo braću delegatima da otvorenijo in jasno kaže sve što im je na srecu, da bi se došlo do želenog uspeha. Naročito toplo pozdravio je zastupnike Saveza.

Iza njega užima reč podstarosta JSS brat Kajzelj, koji je ispred starešinstva JSS pozdravio sve prisutne i obrazložio zašto je Savez sazvan ove sastanke i što od njih očekuje. Svrha je tom sastanku da potraži uzrok neradinosti po društvinam, da dode starešinstvu u uži dodir s delegatima župe in društva te da starešinstvo na temelju rezultata tih sastanaka donese potrebne zaključke i predloge kako bi

se doskočilo tom največem zlu, koje vlada medu društvenim funkcionerima — neradinosti, jer je time svako uredno in pravilno poslovanje onemogočeno. Zatim je podao tačno gospodarsko stanje Saveza, a i pozvanih žup, iz čega su usledili referati po jedinih župskih delegata.

Za župu Bjelovar dao je izveštaj br. Bičanić. Stanje u župi se popravlja, spram Saveza se ne može potužiti; opširan izveštaj bio je stvaran.

Za župu Novi Sad izvestio je zbor br. dr. Belajčić. U njegovoj župi — izjavio je s veseljem in radošču — vlada neograničeno poverje spram Saveza. Župa će svoje obaveze urediti do sednica odbora JSS. U svom izveštaju spomenuo je, kako državne centralne vlasti svojski podupiru skautizam in Crveni krst, dok za Sokolstvo to ne može ustvrditi. Uzoran i zanimljiv njegov izveštaj bio je saslušan svom pozornosću, a na kraju popraćen održanjem.

Delegat župe Veliki Bečkerek izvinuo se, da ne može dati izveštaj obzirom nato što je bio v poslednjem trenutku odreden da zastupa župu, pa je stoga neinformiran.

Za župu Osijek dao je izveštaj starosta brat Petrović. Opšte stanje u župi zadovoljavajuće.

Iza toga bio je izabran odsek šestorice sa zadatkom, da doneše rezoluciju za današnji sastanak. U odboru su bili braća: general Spasoje Tešić, Bičanić, dr. Perić, dr. Belajčić, F. Matlin i dr. Mrvoš.

Na interpellaciji braće delegata odgovarao je brat Kajzelj, koji je pre zaključka zpora pozdravio prisutnu braću generale Stojana Nikolića i Spasoje Tešića te izrazil svoje zadovoljstvo, da tako visoko in odlične vojnike ličnosti aktivno učestvjuju i sastaju se v sokolskom radu. — Sastanak zaključio je br. Petrović lepim govorom. Na sve prisutne je sastanak ostavio vrlo dobar utisak.

Opširniji izveštaj dačemo o tim sastancima u Sokolskom Glasniku, čim primimo zapisnike in izveštaje.

usmiljenja in sočutja do sočloveka, si bo moral staviti vprašanje: ali je vse to resnica, je to mogoče? Toda oseba pisca, imena raznih krajev in ljudi ter datum raznih dogodkov, ki jih navaaja pisec, ga prepričajo, da je vse to čista, zalošna resnica.

Remek delo 2000 godišnje kulture.

To brošuro, ki obsegata 75 strani, je založila Jugoslvenska Matica v Ljubljani. Pisana je zelo poljudno in namenjena vsem slojem našega naroda. Cena ji je 10 Din in se prodaja na korist rojaku onstran meje. Naročajte jo!

Sokoli! Prilike v naši državi niso take, kakor si jih želimo, zlasti ne socialne. Ce pa primerjamo svoj položaj z onim naših bratov pod Italijo, kar nam ga opisuje brošura »Istra 7/II. v Ljubljani. Cena ji je Din 10.

Kalendarič sokolske omladine.

Savez je u redakciji brata E. Ganga izdao »Kalendarič — sokolske Omladine!« Ne mislim, da se osvrćem na njegovu sadržinu, a po gotovo vrednost sa čisto sokolskoga stanovišta, da sokolska omladina mora da ima sokolski kalendarič i da na taj način i privatni život naše omladine sve više i više sokolizujem, t. j. sve što u životu trebamo, čime se služimo, za čim težimo, što radimo itd. treba da nosi sokolski karakter i protkavava sokolski duh.

Tek tada, budemo li celom našem životu bio on privatni, zvanični, društveni ili sokolski davali obiležje sokolsko, tek tada će sokolski duh dovršana i društva postati i sokolski duh našega privatnoga života. Eto — Čehoslovaci več i izdaju ilustrirani tehnik »Jas« samo za to, da i u ilustracijama dode duh Sokolstva. Tako Sokolstvo radi za sebe i manifestuje sebe.

I ovaj kalendarič je jedan deo te naše sokolske težnje. Jest stvar ne materialne naravi, več naše stvari i volje, da taj kalendarič dode u ruke i dušu naše sokolske Omladine, pa i dalje i ostale školske i vanškolske omladine.

Opisujući kalendarič, hteo bih baš prosvetne odbore, naraštajše odbore i prednjačke zborove upozoriti na jednu važnu stvar ovoga kalendara, koji u godini dana može da postane neobično važno odgojno sredstvo. To je

Kalendarič ima dosta rubrika, koje sokolski omladinac tokom godine ima da ispunia, a to je na prvoj strani curriculum vitae posednika kalendariča. To je prvo,

Na drugoj strani je za ispuniti pravilnost društva i župi, te poznavanje vodenih ličnosti društva. Koliko je članovačica, koje to nezna. To je drugo.

Na sledećim stranicama, a kod meseci je rubrika na koju se naročito treba da pazi, da se ispunia, a ta je

kliče, potem si moramo priznati, da smo v vsakem ožiru stočrat, tisočkrat na boljšem, in naša srca bodo polna pomilovanja in sočutja do bednih rojaku pod Italijo.

Sokoli! 12. novembra poteče osmo leto, ko je bila v Rapalu sklenjena pogodba, s katero smo se morali odreči našemu Primorju. Ne smemo prezreti te žalostne obletnice. Z bolestjo v srcih se je moramo spomniti, saj ni zaslužila samo naših bratov, žalila je tudi naš nacionalni ponos in zelo občutno oškodovala naše narodno gospodarstvo. Italijanski imperializem se ne bo zadovoljil samo z našim Primorjem, on že stega svoje prste po naših rudnikih in gozdovih ter išče prilike, da se jih polasti. Glavna ovira so mu še naši bratje v Primorju, ki jih hoče potučiti, uničiti, da preko njihovih trupel stopi na našo svobodno zemljo. Tembolj je zato naša dolžnost, da podpiramo naše brate v njih težki borbi za svoj nacionalni in gospodarski obstoj, kajti s tem da jih podpiramo, branimo sebe! Spomnite se njih gorja, ne pozabite klicev! Nascha Istra vas kliče, naš Trst, naša Goriska!

Pozivamo vsa bratska društva, brate in sestre, da naroči za svoje knjižnice to knjigo, ki jo toplo priporočamo in ki naj ne manjka v nobeni sokolski knjižnici. Naroča se pri Jugoslvenski Matici, Prešernova ulica 7/II. v Ljubljani. Cena ji je Din 10.

Izjava.

Pod naslovom »Naše Sokolstvo u Južnoj Srbiji« objavljuje »Stara Srbija« v svom broju 134. od 21. oktobra o. g. jedan članak, koji je tendencijalan po svom sadržaju i ima očiglednu namenu, da učini u sokolskim redovima Južne Srbije zabunu i uništi autoritet Jugoslovenskog Sokolskog Saveza i naše sokolsko jedinstvo.

Nepoznati pisac živi v prepirci sa sokolskim gesmom »pojdinac ništa — celinu sveć, što treba da u prvom redu naglasimo, a onda moramo konstatovati, da ne poznaj naših propisa i zaključaka II. sokolskog sabora od 18. augusta 1924. Njemu dakle manjka naprimitivna osnova da bi mogao i smeo govoriti u ime Sokolstva, čemu je dokaz i to, da naziva našeg brata Bogunovića gospodinom, koji je neosporno mnogo uradio za skopljanski slet i kome je bratska župa u Skopju ljuži da taj rad poslala pismenu zahtevu. I dalje, pisac omaložava naš zvanični organ, kogor naziva Ljubljanskim, dočim svaki pismen čovek može čitati u glavi všakog broja, da je »Sokolski Glasnik« organ Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, dakle organ svijetu, koji su organizovani u Savezu.

Pisac nastavlja doslovno: »Naše Sokolstvo u Južnoj Srbiji umeće produžiti svoj rad i svoj razvoj i napredak sa istim uspehom i sa istim nacionalnim oduševljenjem kao i do sada i bez uticaja ljudi iz prečanskog fronta, koji bi želeli i ovamo da porazaseju mržnju i razdor. — Kome nije prav nek se hvatu u drugo kolo Mačeka i Pribićevića a naše Sokolstvo u Južnoj Srbiji i njegovo vodstvo neka ostave na miru.«

Konstatujemo, da u Sokolstvu nema nikakvog prečanskog ili neprečanskog fronta, nema kola ni oko Mačeka ni oko Pribićevića — koja dvojica nisu ni učlanjena u našem Sokolstvu — već za nas kao celinu i za svakog pojedinceva važi samo i apsolutno samo to, što smo kazali govorere o našoj zadaći na II. svom saboru, a to je (vidi »Organizaciju« str. 7.): »Sokolstvo... slobodna je i samostalna ideja naše vlastite nacionalne inicijative, na koju ne deluje nijedan vanjski faktor i jedino se rukovodi načelom: telesnog, moralnog i duševnog jačanja naroda u pravcu večitoga kretanja i načela, niskad ne biti zadovoljan sa onim, što se postiglo, već uvek težiti za onim, što je bolje i lepše; iduci od ideje Južnoslovenstva k Slovenstvu, od Slovenske k včećanstvu.«

Tako su govorili i zaključili Sokoli. Samo to važi za sve nas i potom ne upravljamo mi svoj sokolski rad. Ko drukčije kaže, on ne govori istinu, on nema sokolskog morala i sokolske svesti. Mora dakle imati sasvim nesokolske, van naših redova tajno radeće i po Sokolstvo štetne namere, koje stoje u najluđoj opreći sa idealima sokolskog bratstva, sa istinom i pravdom. Mi takav nebratski posao najodlučnije osudujemo i opovrgavamo sa indignacijom.

Ako bi znali, ko je pisac članka u »Staroj Srbiji« i ako bi bio član kojeg našeg sokolskog društva, upotrebili bi protiv njega najstrože mere svojih disciplinarnih propisa. Tako pak, kad neznamo ni ko je ni gde je, jer se nejunački sakriva za ledima uredništva, mi ga time osudujemo, a ako je bio u našoj organizaciji, on se je već sam s ovim izdajničkim radom iz naših redova moralno bacio napole!

Mi pozivamo svu svoju braću na oprez! Neka stoje na strazi, da ovakve ličnosti ne glodaju temelje naše sokolske zajednice i ne biju lice dosad neosvorenjenoj sokolskoj časti u Južnoj Srbiji!

Ovu izjavu poslali smo i uredništvu »Stare Srbije« sa molbom, da ju objavi.

Ljubljana, 5. novembra 1928.

Starešinstvo JSS.

ZA POSTRADALE BUGARE.

Od strane društva Bos. Novi sakupili su braća profesori Ing. Dordje Raičić i Jovo Marjanović, medu članovima društva i gradanstrom za postradala braću Bugare Din 879—. Novac je primio JSS, koji će ga otpremiti na Savez bugarskih Junaka.

XXX. SEDNICA STAREŠ. JSS

29. oktobra 1928.

Starosta br. Gangl izveštava, da je odasvana ČOS sldeća čestitka za 28. oktobar o. g.:

Braće! Sestre!

Približava se desetogodišnjica vašeg oslobođenja i vašeg ujedinjenja u samostalnu Čehoslovačku republiku, pa hitamo, da vam k tom veselom jubileju izrazimo svoje iskrene i bratske čestitke!

Cestitamo vam k ogromnom napretku, koji opažamo s velikom radošču na svim popravnim javnog života u vašoj zemlji. Kao što je u prvom redu neoporečivo zasluga čehoslovačkog Sokolstva, da je vašem narodu srušila slobodu, tako je plod sokolskog vaspitanja, koje je sa samosvešču i ponosom proželo čitav vaš narod, da

Iz starešinstva JSS.

Poziv na sednicu odbora JSS.

Svim bratskim župama!

7. Predloži župa i starešinstva JSS.
8. Eventualija.

Na sednici odbora JSS mora župa poslati jednog zastupnika. Punomoći ne važe. Delegati i svoje predloge moraju župe javiti starešinstvu JSS najkasnije osam dana pre sednice.

Dan pre tog, t. j. 15. decembra 1928, održaće se u istim prostorijama Zbor župskih načelnika.

Početak ovog zbora u 17 sati.

Dnevni red javice se župama na vreme.

15. XII. održaće se u prostorijama JSS u 20 sati sednica Manjinskog odseka JSS. Referira brat dr. M. Buić o »Položaju i posledicama Nettunskih konvencija«. Obvezatno za delegate manjinskih župa.

Z d r a v o!

Ljubljana, 22. oktobra 1929.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Viktor Murnik, načelnik.

Dr. Riko Fux, tajnik.

Književnost.

Istra kliče...

Pred desetimi leti, ko je avstrijska vojska že zapustila svoje položaje na Piavi in so vojaki odhajali na svoje domove, je »hrabra« italijanska armada z belimi zastavami počasi in oprečno prodirala v Primorje vedno privlačena, da takoj zopet zheži, če bi se ji nasprotnik postavil v bran. Šele po tednih so se ojunačeli Italijani in se upali priti po poti, ki jim je bila prsta v svobodna, celo do Vrhnik, kjer jih je mirno, a odločeno ustavil naš polkovnik Šabić. Brez truda in izguba, samo nekoliko še v strahu so Italijani po končani vojni zasedli vse naše Primorje, našo Istro in Notranjsko. Veseli so bili tega svojega »zmagovalnega« pohoda in zato z ljudstvom prijazni. Obljubovali so mu raj na zemlji in za Slovence so izdali

posebne oglase, kjer so jim zagotavljali večjo svobodo, kakor so jo imeli pod Avstrijo. Toda kmalu so pozabili na vse svoje oblike. Že v drugem mesecu svojega gospodstva nad našo primorsko zemljo so se pričela razna preganjanja našega naroda, aretacije, deportacija, izgoni, pretepi,

se može i sme bratska republika da nas uvrstiti među najkulturnije i najnaprednije države sveta.

Naglašujući ta dejstva, koja će znati tek istorija pravilno oceniti i nepralazno očuvati budućim vekovima, osećamo se srećima, da smo Jugoslovenski Sokoli udruženi s vama braćo i sestre, vezama sokolskog bratstva, koje se utvrđuju svaki dan sve više, a od kojih očekujemo da čitavo Slovensko najlepših plodova u budućnosti sokolske uzajamnosti i radinosti.

Zelimo od svega sreća, da bi prožeće pobedonosni duh čehoslovačkog Sokolstva svakog Slovena, da bi bili svi jaki, silni, smeli i ponosni u tom duhu, uvek spremni za domovinu žrtvovati sve!

Vašoj domovini želimo najsajniju budućnost, pre svega pak želimo, da nam očuve svoju bratsku ljubav!

Neka živi Čehoslovačka republika! Neka živi prezident, brat Masaryk! Neka živi Čehoslovačka Obec Sokolska!

Svoj braći i sestrama, vašem naraštaju i vašoj deci bratski naš pozdrav!

Prezidentu br. T. G. Masaryku upućen je sledeći brzozjav:

»Jugoslovenski Sokolski Savez radije se desetogodišnjici državne samostalnosti, brata prezidenta pozdravlja odano, klijuči njemu i republici bratski sokolski Zdravo!«

Zatim izveštava brat starosta, da je sa zastupnicima JSS čestitao ovdješnjem čehoslovačkom konzulu, a i prisustvovao povoreci i proslavi tog praznika bratskog naroda, na Taboru.

Priklom proslave oslobođenja Našeg Mora, koju je priredila kraljevska mornarica u Boći Kotorskoj, upućen je br. admiralu Kohu ovaj brzozjavni pozdrav:

»Jugoslovenski Sokolski Savez čestita desetogodišnjici oslobođenja našeg mora i slavnu mornaricu bratski pozdravlja.«

Na kraju sédnice govorilo se o načinu proslave 1. decembra u Ljubljani i o sednici odbora JSS.

XXXI. SEDNICA STAREŠ. JSS 5. novembra 1928.

Odobrava se tekst za 2 proglaša starčinstva JSS i to za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu i za 1. decembar o. g.

Zatim je odobren koncept ispravka, koji je poslat uredništvu »Stare Srbije« u Skoplju, obzirom na tendenciju i neistinit članak. Tu izjavu donosimo u celosti na drugom mestu.

ČOS poslala je na našu čestitku ovu zahvalju:

Draži braći i sestry!

Předsednictvo Českoslovanské Obce Sokolské bylo upřímně potěšeno Vaším blahořádným k desátému výročí našeho národního osvobození a kogni svoji milou povinost děkuje Vám co nesrdcennější za tento Váš projev.

Jsme Vám vděční, že jste tak krásným způsobem vzpoměli našeho národního svátku. Na zdrá!

Zupa Šibenik javlja, da ima 11. novembra vanrednu skupštinu župe.

XXXII. SEDNICA STAREŠ. JSS 12. novembra 1928.

Starčinstvo prima izveštaj staroste br. Gangla o toku sastanka župe,

skih zastupnika u Laškom, koji donosi na drugom mestu.

Sokolska župa Šibenik poslala je sa svoje vanredne skupštine sledeći brzozjavni pozdrav starčinstvu JSS:

»Sokupljeni delegati na današnjoj vanrednoj skupštini župe, pozdravljaju bratski Savez sa Zdravom!«

Starosta Kovačev.

Na proslavi 20godišnjice rada br. Vojinovića u Beogradu zastupaće JSS braća Paunković, podstarosta JSS i dr. Fux, tajnik JSS. — Brat Besarović zastupaće JSS na skupštini Narodne Odbrane u Sarajevu.

Savezni dan uplatila su za g. 1927. društva (XV. iskaz):

Veliki Bečkerek, Virovitica, Domžale, Novi Vinodol, Velika Kikinda, Kupinovac, Rogatce, Vrantsko, Aleksićac, Krasica i župa Niš sama.

Delomično na račun Savezog dana uplatila su za g. 1927. društva:

Župa Banja Luka: Prijedor; župa Bjelovar: Križevci; župa Celje: Trbovlje; župa Cetinje: Perač; župa Kranj: Kranj, Tržič, Zelezničari; župa Ljubljana: Dol, Logatec, Ježica, Kamnik, Ljubljana I., Ljubljana II., Loška dolina, Moste, Žiri; župa Maribor: Belčinci, Maribor, Oplotnica, Prevalje, Slovenska Bistrica, Središče; župa Novi Sad: Novi Sad, Petrovaradin; župa Novo mesto: Gradac, Semič; župa Skoplje: Prizren; župa Split: Donja Kaštelja, Milna, Vranjine; župa Vel. Bečkerek: Bela Crkva; župa Zagreb: Krško, Zagreb I.

Sokolska društva, koja još do danas nisu platila Savdan za g. 1927., iako je rok potekao već 15. dec. 1927.

Župa Beograd: Beograd II.; župa Bjelovar: Grubišno polje, Koprivnica, Škofjelo, Vel. Zdenci; župa Cetinje: Danilovgrad; župa Kranj: Dražgoše, Mojskrana, Škofja Loka; župa Ljubljana: Ig-Studenec, Komenda, Radomlje, Ribnica, Šiška, St. Vid nad Ljubljano, Vače; župa Maribor: Čakovec, Dravograd, Hoče, Jarenina, Marenberg, Pragerko, Ptuj, Gornja Radgona, Sv. Lovrenc na Pohorju; župa Niš: Caribrod, Knjaževac, Negotin, Pirot, Prokuplje, Vlasotinci; župa Novi Sad: Bačko Petrovo selo, Bački Brestovac, Irič, Kulpin, Titel; župa Novo mesto: Bojanci, Mirna peč, Straža-Valtavas, St. Janž, St. Jernej; župa Osijek: Čepin; župa Rijeka na Sušaku: Gospic, Korenica, Ogulin, Srpske Moravice, Škrlevo, Sv. Juraj; župa Skoplje: Devdelija, Kičovo, Kočane, Priština, Tetovo, Veles; župa Split: Igrane, Jelsa, Pučišća, Podgora, Postira, Stobreč, Supetar, Vis; župa Šibenik: Betina, Nin, Novigrad, Stankovci, Tepljuh-Biočić; župa Vel. Bečkerek: Bašahid, Čenta, Kočevica, Boka, Perlez, Potiski sv. Nikola, Srpski Aradac, Srpski Krstur, Srpska Crnja, Sanad; župa Zagreb: Biželjko, Jasenovac, Konstanjevica, Okučani, Pakrac, Petrinja, Rajhenburg, Sevnica, Sisak, Virginmost.

Od 1. decembra 1928 objavljujemo Vas stare dužnike Savezog dana, za razliku od novih u crnom okviru.

sokolski da odgoji sve one velike slike, koji su kroz deset godina slobođe najlepše uređili svoju Širavu, podigli je na onaj stepen, koji se dolikuje sokolskom narodu.

Neka se u njih ugledaju svi sinovi slovenskih naroda za koje je još i danas Sokolska ideja nepoznanica, radi čega ni do danas nisu bili u stanju da urede svoju otadžbinu.

TEHNIČKI RAD ŽUPE MOSTAR.

Izveštaj načelnika na sednici starčinstva župe od 13. oktobra 1928. god.

Prema zaključku godišnje župske skupštine održani su ovi javni nastupi.

I. Naraštajski dan:

Od 25 društava u župi održalo je naraštajski dan i 15 društava i to: Nevesinja, Avtovac, Stolac, Blato, Korčula, Velaluka, Vrgorac, Čapljina, Gačko, Tomislavgrad, Mostar, Dubrovnik, Metković i Trebinje.

U navedenim društavima istupilo je na naraštajskom uranju i u svečanoj povoreci: 1. muškog naraštaja 336, ženskog naraštaja 123, 3. muške dece 412, 4. ženske dece 304, ukupno 1175.

Priklom održanja naraštajskog javne vežbe istupilo je u gore navedenim društavima: 1. u prostim vežbama m. n. 268 2. u prostim vežbama ž. n. 105, 3. u vežbama sa palicama m. d. 312, 4. u prostim vežbama ž. d. 268, ukupno 1253 svih kategorija istupilo je priklom javne vežbe naraštaja, koja je bila kao proba za naš prvi naraštajski slet, koji je održan u maju o. g. u Dubrovniku.

Sokolsko je društvo učinilo svoju bratsku dužnost prema narodu u kojem se začela i najbolje razvila sokolska ideja; prema narodu koji je znao

Prilikom naraštajskog dana obavila se utakmica naraštaja i dece u obaveznim vežbama, koje su bile određene za naraštajski slet. Na toj utakmici istupilo je: 1. m. n. u višem i nižem razdelu 143, 2. ž. n. u višem i nižem razdelu 57, 3. m. d. istupilo na utakmici 132, 4. ž. d. istupilo na utakmici 68, ukupno 400.

Toga dana priredila su društva posle podne ili uveče svoje naraštajске akademije, koje su vrlo dobro uspele u svim društvinama i na tim akademijama vežbalo je: 1. m. n. istupio je sa 25 tačaka, 2. ž. n. istupio je sa 15 tačaka, 3. m. d. istupila su sa 24 tačaka, 4. ž. d. istupila su sa 15 tačaka, ukupno je 79 raznih tačaka bilo izvedeno toga dana.

Na javnoj vežbi bilo je prisutno kod svih društava 576 gledalaca, najviše posetu na javnoj vežbi imalo je društvo u Blatu, 150 gledalaca.

Na akademiji bilo je kod svih društava prisutno 2735 gledalaca, a najviše u Mostaru 450 gledalaca.

Na tim akademijama održana su predavanja o temi »Važnost sokolskog naraštaja za otadžbinu i Sokolstvo«, ovu temu održala su društva: Avtovac, Stolac, Blato, Korčula, Velaluka, Vrgorac, Čapljina, Gačko, Mostar i Trebinje.

Naraštajskog dana nisu održala društva: Opuzen, Ljubuški, Imotski, Komin, Desne, Janjina, Potomje i Konjic.

II. Društvene javne vežbe:

Od 25 društava učlanjenih u župi održalo je društvenu javnu vežbu 8 društava i to: Mostar, Blato, Korčula, Velaluka, Stolac, Čapljina, Nevesinja i Vrgorac.

U svečanoj povoreci kroz mesto pre početka javne vežbe uzeo je učešće u gori navedenim društvinama i to: 1. članova u svečanoj odori 121, 2. članova u vežbačem odoru 108, 3. članica u svečanoj odori 18, 4. članica u vežbačem odoru 45, 5. muškog naraštaja u odori 254, 6. ženskog naraštaja u odori 94, 7. muške dece u odori 206, 8. ženske dece u odori 182, ukupno 928 članova i članica svih kategorija nastupilo je u svečanoj povoreci u ovih osam društava.

Na društvenoj javnoj vežbi istupilo je u prostim vežbama od ovih osam društava i to: 1. članova u prostim vežbama za Skoplje 135, 2. članica u prostim vežbama za Skoplje 64, 3. muškog naraštaja u župskim vežbama 186, 4. ženskog naraštaja u župskim vežbama 84, 5. muške dece u župskim vežbama 185, 6. ženske dece u župskim vežbama 165. Ukupno je bilo 809 članova svih kategorija na javnoj vežbi.

Na raznim spravama istupilo je u ovih osam društava 53 odjeljenja svih kategorija.

Na ovim javnim vežbama bilo je prisutno 9710 gledalaca. Istog dana uveče održala su ova društva svoje vrlo dobro uspele akademije, na kojima su pojedine kategorije pokazale svoju sposobnost, kao i visinu telesnog vaspitanja u svome društvu.

Javne vežbe nisu održala društva: Kenjic, Gacko, Avtovac, Trebinje, Dubrovnik, Janjina, Potomje, Krivodol, Imotski, Tomislavgrad, Ljubuški, Opuzen, Metković, Komin i Desne.

III. Lakoatletske utakmice:

Prema naredbenju Saveza imalo je svako društvo da prirede lakoatletske utakmice između članova i članica svoga društva. Pošto je u ovoj godini naša župa imala svoj naraštajski slet, kao i polazak naše župe na slet u Skoplje, starčinstvo župe razpravljajući o ovom donele je rešenje da se društva ne izlazu troškovima pa je TO župe odlučio, da se prirede utakmice po društvinama, s tim, kako bi veći broj članova i članica istim pristupom. U tu svrhu TOZ izdalo je u svoje dve okruglice opseg i važnost ove utakmice. Ovom pozivu odazvalo se 5 društava od 25 učlanjenih u župi i to: Mostar sa 22 člana i 8 članica, Velaluka sa 10 člana i 5 članica, Čapljina sa 12 člana i 4 članice, Nevesinja sa 8 člana, Opuzen sa 9 člana i 4 članice; ukupno 61 član i 21 članica.

Rezultat utakmica u ovim društvinama bio je vrlo dobar, kao najveće mere postigle su se sledeće i to: a) kod članova: 1. u skoku u vis iz zaleta 165 cm, 2. u skoku u dalj iz zaleta 420 cm, 3. u bacanju lopte 25 metara, 4. u trčanju na 100 metara 11 $\frac{1}{2}$ sek.; b) kod članica: 1. u skoku u vis iz zaleta 125 cm, 2. u skoku u dalj iz zaleta 420 cm, 3. u bacanju lopte 25 metara, 4. u trčanju na 100 jardi 12 $\frac{1}{2}$ sek.

Ostala društva i pored naših tolikih urgiranja nisu našla za vredno da održe ovaj važan zaključak, kojeg je doneo savezni tehnički odbor, a koji je i doboren od zabora župskih načelnika.

IV. Društveni prednjački tečajevi:

Prema predlogu sednica zborova društvenih načelnika i odluke glavnog župskog skupštine održali su prednjačke tečajevi društva: Cetinje, Kotor, Podgorica, Bar, Tivat, a Klasićin još i sa muzikom i zastavom, što je pojavljeno na automobilskom vožnjom preko teških prepona i visova prevali 300 kilometara, žrtvujeći se za Sokolsku ideju.

Petar Čolić, načelnik.

Iz sokolske župe — Cetinje.

50-to godišnji osvojenja Bara i Ulcinja — vjenčanja s morem.

U Baru gdje cveta limun žut, u parku vječkovne masline... Gde pola vječka bijaše put gorštaku hrabru, s mrke visine...

Pre pola vječka, uništi mrak, zora slobode — rumeni sjaj! Vatrene krve, div junak, pokaza rodu Balšića kraj...

Svoj Crnoj Gori uz Gospodara Selim-beg predla ključeve Bara... Otvori dveri grada Ulcinja...

Pre pola vječka, posle Dušana, dobitimo žala plava Jadran...

Preču se svjetom slava Cetinja...

Starosta Sokolske Župe »Njegoš«.

PROSLAVA 50-GODIŠNICE OSVAJANJA MORA. OSLOBODENJE BARA I ULCINJA.

14. oktobra izvedena je na veličanstven način

Iz sokolske župe — Sarajevo.**Osvetnje Doma Žrtava, palih u godini 1914. na Palama.**

Dana 14. oktobra o. g., nedelju dana nakon proslave probaja solunskog fronta, proslavljenja je i u malom selu Palama kod Sarajeva jedna značajna svečanost, koja se krasno uvrstala u niz proslava desetogodišnjice našeg ujedinjenja i oslobođenja, svečanost osvećenja i otvaranja Doma Žrtava, palih u god. 1914.

Pale su malo ali vrlo romantično mesto na istočnoj strani Sarajeva, na pruzi koja spaja Sarajevo sa Višegradsom i Užicom. Na podnožju planine Trebevića i izdanaka gorostasne i veličanstvene gore Romaniće, po kojoj su hajdukovali Starina Novak, Deli-Radić i Djiteč-Grujić, sa proplanima obraslim bogatom crnogoričnom šumom i prostranim ravninom kroz koju teče u svom gornjem toku reka Miljacka. Pale su odavno vrlo poseteno i rado gledano izletničko mesto za sve Sarajlje, koje vole prirodu i uživaju u lepoti planinske romantičnosti. Ali, za vreme velikoga i strašnoga rata, malo mesto Pale stradalo je kao malo koje naše mesto u istočnim krajevima Bosne. Kako je ono u neposrednoj blizini Sarajeva i njegovih mnogobrojnih vojničkih utvrđenja, kako je ono naseljeno izključivo srpsko-pravoslavnim stanovništvo, to se u ono obesno i vanzakonsko doba svaka i najmanja sumnja u ispravnost i lojalnost ovoga planinskog sveta kaznila strašnim kaznama streljanja i vešanja. Sem tega, u ovo malo mesto stručivo se sav bez razuzdanih germansko-mađarskih četa, koje su u prvom svom oduševljenju jurile na istočnu granicu i krvavoženo se upućivali na obalu valovite Drine. Na tom svom pohodu retko su koga štedele. Ali, suzbijene i decimirane od hrabrih branilaca ugrožene slobode, evo su se pobedene i porazom demoralisane čete još gore svetile jadnom i nevinom narodu pri svome uzmicanju. Njih je hrabra srpska i crnogorska vojska, odbivši ih od svojih ognjišta,

ponila sve do ovog malog mesta, upravo do pod ždrela topova na sarajevskim utvrđenjima, i tu se zaustavila. Dugo vremena komandovao je u ovom mestu sa svojim junacima poznati junak crnogorski, pokojni serdar i general Janko Vukotić. Eto, ti istorijski dogadjaji, koji su se odigravali god. 1914. i 1915. u ovom romantičnom mestu, ostavili su strašni tragova na stanovništvu njegovom. Ovi gorštaci, stavljeni van zakona i prepusteni besu raspojasane i demoralisane vojničke rulje, padali su kao snoplje po proplancima ovoga lepoga planinskog kraja, bez bola, bez jauka, svesni svoje velike žrtve za veliko delo. Grobovi su se nizali jedan pored drugoga, i u njima su počivali strašnom smrću umoreni ne samo srednjevečni ljudi i starci nego i nevinā čobančad, pa najzad i dve žene: jedna starica i jedna devojka, koje su čuvalo svoj obraz i svoje poštenje od ovih zverova u ljudskom obliku.

Kad je sinulo svetlo oslobođenje, preostali meštani, na čelu sa svojim vrednim sveštenikom Simon Begovićem, rešili su da iz grobova, razasutih po celom prostranstvu ovoga maloga sela, sakupe kosti ovih nevinih stradalnika i mučenika i da ih sahrane u zajedničku grobnicu. To su i učinili, i kod živopisne crkve paljanske nalazi se danas zajednička njihova grobnica, u kojoj počivaju 72 nevine žrtve. Strašan broj, koji se uvećava još i time, što su nekoj imućini domaćini svoje mrtve još ranije pronašli i ekshumirali te ih sahranili u porodične grobnice u svom seoskom groblju. I tako ovo malo bosansko selo dalo je u danima strašnog umiranja preko 100 nevinih žrtava, položenih na oltar zajedničke slobode. Uspomenu na ove divne stradalnike sačuvalo je ovo malo selo krasno izgradenom grobničom sa mramornim spomenikom i najzad vrlo lepim i prostranim Domom, u koji će, na većno spominjanje ovim svetlim

žrtvama, biti smeštena sva kulturno-prosvetna društva ovog malog sela, kojima je svima na čelu Sokolsko društvo. Otvaranje i osvećenje ovoga Doma izvršeno je na vrlo svećan način. Svečanosti je prisustvovao mitropolit Petar Zimonjić, izaslanik Nj. V. Kralja divizijski general Jovan Jovanović, veliki župan Milan Nikolić sa velikim brojem gradana iz Sarajeva i seoskog sveta iz susednih sela. Tehnički Odbor Sok. Župe bio je za taj dan zakazao lakoatletsku utakmicu svojih društava, ali se ona nije mogla održati radi nepovoljnog vremena, jer je toga dana u ovom gorskom kraju padaо sneg. Na svečanosti bili su prisutni Sokoli iz Sarajeva, Novog Sarajeva, Kaknja, Foče i Višegrada, a posetio ju je takoder i načelnik Zlatiborske Župe iz Užica br. Jehlička. Posle pomena na grobu palih žrtava i posle obreda osvećenja Doma, tajnik Sok. društva u Palama i sekretar odbora za podizanje Doma, br. Miloš Spahić, održao je iscrpan govor o tome, kako je ovo mesto upelo svu svoju snagu, da podigne ovaj Dom, čiji se troškovi približuju iznosu od pola milijuna dinara, da bi sačuvalo svetu uspomenu na žrtve koje su poslušni njegov. Biranim rečima veličao je uspomenu na stradanja ovih nevinih žrtava i sekretar oblasnog odbora Narodne Odbrane u Sarajevu, sveštenik Milan Božić. Ispred Sokolske Župe Gavrila Prinčipa održao je tajnik župe br. Stevan Žakula govor u kom je rekao ovo:

»Dopustite i meni, braćo i sestre, da se ispred našeg Sokolstva iskreno i od srca zaradujem ovaj današnji veliki svečanost. Sokolstvo naše, kao vitezka i patriotska ustanova, divi se u punoj meri ovom malom mestu, koje je u nedavnoj prošlosti pokazalo toliko muževnosti i toliko junakstva, da se ono samo od sebe uvrstalo u niz malih mesta naših, koja su se u ovom velikom svetskom rvanju pokrila slavom i postala nacionalno velika. U neposrednoj blizini glavnog koncentracionog logora austro-ugarskih trupa, na kapiji forovima načinio,

kanog Sarajeva, ono je bilo odmah prvo na udarcu dušmanskom besu, i ono ga je i iskusilo u punoj i strašnoj meri. Razasuto po ovim blagim gorškim pristranicima i po ovoj prostranoj ravni, ono je bilo gaženo grubom vojničkom cokulom, ali je prkosno držalo svoju uspravljenu glavu, ono je bilo ugnjetavano i mučeno, ali nije »ni pisnulo niti zubima škrinulo«. Podnešeno je u težke dane sva svirepa mučenja kako dolikuju junačkom gnezdu, i ono je radi toga divljena dostojno. I kad ga gledam svojim duhovnim očima, ja viđim u njemu, kao u mramornoj ploči zlatom ispisano, tri slave njegove, na kojima mu može da zavidni i mnogo koje naše veće mesto. Prva slava mu je ona divotina ali i strašna grobница, u kojoj počivaju žrtve, koje je dušmanin neštimice kosio, da bi iskalio svoj bes nad srpskim narodom. Ona mu je sijajan dokaz muškosti i želje za slobodom, koje nema bez krvavih i skupnih žrtava. Druga mu je slava, što se ono u ratnoj istoriji našoj zabeležilo kao najzapadnija tačka, dokle je srpski vojnik, pobedivši nadmoćniju silu, gonio dušmanina i pošao svoga zaduhanog konja na izvorima hladne Mljacke, ovde, pred ždrelima topova sa bliskim utvrđenja sarajevskih. To mu je najlepša svedočžba, da je potpuno zasluzio, da ga obasija sunce Slobode. Treća mu je slava, što se ono, desetkovano i kosom smrtri nešteđno košeno, muški, junački i brzo podiglo na noge iza strašnog pokolja. Opet se bele po gorskim pristranicama njegove lepe i čedne kućice, opet u punom jeku žagori život po ravnici njegova, i, što je najdičnije, ono ne zaboravlja prošlosti svoje i ne smeće s uma briše za budućnost svoju. Okuplja se, pribire snagu i podiže ovaj Dom, spomenik krvavoj prošlosti, svetionik svetloj budućnosti. U njemu će se svaki njegov član i posetnik napajati pričešćem iz dva putira: iz putira slavne i junačke prošlosti koja krepi srce lepotom žrtve i neustrašnosti, iz putira budućnosti, koja sprema nove generacije na nove žrtve i nova na-

danja. To mu je značajan beleg vitalnosti njegove. Te tri slave ovog malog mesta vredne su, da se pomenu u ovom svečanom momentu. One su tako vidne i uočljive, da je teško ne pomenuti ih, one su toliko lepe i puno značenja, da bi greh bio ne diviti im se. Zato se Sokolstvo naše divi čuvanja divnih tekovina ovog malog mesta, zato i odaje svoje poštovanje svim trudbenicima koji su, čuvajući uspomenu na prešlost, sazidali ovaj Dom, rasadnik svega što je lepo, često i plemenito a namenjeno lepoj budućnosti. A gde se god radi o čestosti i plemenitosti, tu će se okupljati i Sokolstvo naše, i zato mi Sokoli smo tramo ovaj Dom Žrtava i u njemu Sokolskim domom. Slava svetlim žrtvama teške prošlosti i hvala staraocima za svetliju i junačku budućnost!«

Iza toga su se redale tako svezane akademije: pevanje »Padajte, braćo!« od društva »Sloga« iz Sarajeva, prigodne deklamacije, kojima se veličaju žrtve i sokolsko vežbanje članica sarajevskog i članova višegradske sokolske društva. Posle podne je bila narodna zabava, u kojoj je nastočito vidnog učešća uzeo seoski svet u svojoj živopisnoj narodnoj nošnji. Prostrana dvorana, koja će ujedno biti i Sokolana, oživela je životnim životom, a naša je želja da takvom ostane i da se u njoj sokolski život nastavi ne ugasi. **Soko.**

IZ UPRAVE I UREDNIŠTVA.

U poslednjem broju upozorili smo braću preplatnike i društva, da će se za 1. decembar o. g. izdati Sokolski Glasnik u svečanom obliku i povećanom opsegu, a i nakladi, ake će bratska društva poručiti veći broj listova za taj dan, da ih raspaćaju putem kolportaže među sokolsku, a i vanskolsku javnost. Javite povеćan broj najkasnije do 25. novembra o. g. — Svu braću saradnike pozivamo, da nam posalju svoje doprinose i izveštaje najkasnije do 23. novembra o. g.

MALI OGLASI

Oglase primaju po naplati uprava Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljuvanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Za zdravje sokolske mladine!

V vsaki sokolski mladinski knjižnici mora biti knjižica: Dr. Ivan Robida, Da ste mi zdravi, dragi otroci! Broš. Din 3. Ljubke povesti, ki obravnavajo razna poglavja iz zdravstva — Naročila na založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Znamenita povest v slovenskem prevodu!

Sokolskim mladinskim knjižnicem priporočamo: Swift-Fiere, Guliverjeva potovanja. (Liliputanci). Bogato ilustrirano. Vez. Din 42.—. Naročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Za francoski Jezik.

Vsem, ki se zanimajo za francosčino, priporočamo iz svoje zaloge Brežnik, Francosko-slovensko-nemška konverzacija. V platno vez. Din 35.—. Naročila izvršuje založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Sokolom sadjarjem

priporočamo iz lastne založbe pod nazivom: Belle, Sadjarstvo. Vez. Din 64.—. Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Ivan More
sodavičar
Kladezna ulica 19
Ljubljana

Tko oglašuje,
taj napreduje!

1. decembar 1928

izači će

SOKOLSKI GLASNIK
u svečanom i povećanom
obliku, zato pošaljite
oglaše najkasnije do

23. novembra 1928

Zajtrkovalnica Al. Šćurk

Ljubljana, Dunajska c. 12
priporoča vedno sveže
delikatesne izdelke ter
pripravljene na tuja vina.

ALB. RUTAR
PUŠKAR

CELJE, Slomškov trg 4
priporoča vsakovrstno lovsko
in žepno orožje, municijo in
vse lovsko potrebuščine.

ALOJZ FUCHS - JUVELIR

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 6
priporoča bogatozalogozlatnine,
ur in srebrnine. Po-
pravila v lastni delavnicni
točno in solidno.

Veza vsakovrstnih knjig
najceneje pri

H. Zupanu
LJUBLJANA
Građišče štev. 10.
Solidna in točna izvršitev.

Vkuhavajte v
WECK - ovih

časah, ki jih upo-
rabljajo naše go-
spodinje že desetletja in
so se izkazale za najboljše.
Tovarniška zalogra za Jugoslavijo
pri tv. FRUCTUS, Ljubljana
KREKOV TRG 10/I

FR SLAMIČ, LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 6
priporoča fine mesne izdel-
ke, vsakovrstno sveže me-
so, perutnino, divjačino
ter izborne mesne kon-
zerve in pastete.
TELEFON 29-73 - NIZKE CENE!

Stara renomirana tvrdka

M. URBAS

LJUBLJANA, Slomškova ul. 13 (poleg mestne elektrarne)

Izdelovanje pristnih kranjskih klobas

Razposila od 5 kg naprej v vsaki množini po najnižji ceni

TRGOVACKA TISKARA
G. KRALJETA

SUŠAK, STROSSMAYEROVA 7

UTEMELJENA GOD. 1890.

IZVADJA SVAKOVRSNE
TISKARSKE RADNJE

BRZO, ČISTO I JEFTINO

BRZOJAVI: KRALJETA SUŠAK.

Restavracija „Kosovo“

Sušak, Mažuraničeva. Vlasnik: Šime Vranić

Prvoredno dalmatinsko i
domaće vino. Točenje poznatog
„Union“ piva. — Prvoredna
domaća kuhinja.

**Ob desetletnici
naše države**

priporočamo sokolskim društvom
iz lastne založbe:

Vitko Jelenc, 1914—1918. Spomini jugo-
slovenskega dobrovoljca. Vez. Din 26.—
Ivan Matičič, Na krvavih poljanah. Trplje-
nje in strahote z bojnih pohodov. Vez.
Din 36.—

Ivan Matičič, V robstvu. Roman tuge in
boli. Vez. Din 40.—
Rado Pavlič, Ljubezen in soyraštvo. Slike
iz svetovne vojne. Vez. Din 30.—

Direktna naročila sprejema založnica

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

TVORNICA

„DISKOBOLOS“

STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN

LJUBLJANA, Sv. PETRA C. 75

Vhod Vidovdanska
cesta štev. 22—24

Telefon št. 2890

PRVA JUGOSLOVANSKA TVORNICA

MILKO KRAPEŽ - URAR
LJUBLJANA, JURČIČEV TRG 3
se priporoča
vsem bratom in sestram.

Engelbert Franchetti
frizeur za dame in gospode
v Ljubljani, Dunajska cesta 20

priporoča svojo elegantno urejeno brivnico in posebni oddelek za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih izdelkov. — Specijalist za striženje dečje frizure.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA
BRANKO PALČIĆ
ZAGREB
Ulica, Kraljice Marije 13
Glavni dobavljač Jugoslovenskog Sokolskog Saveza
Brz. nasi: Trikotaža Zagreb

Izradjujem sve vrsti sokolskih potrepština za vrtce i izdelava vrtce za vrtce, članove i djece lačno po propisu ISS, nadalje preuzimam izradbu svakovrsne trikotaže za vlastiti i tudići račun. Nadalje preporučam se brači za izradbu najmodernejših civilnih odijela, koja po najnovijem krovu izradujem u vlastitoj radionici.

Cvetičarna
Ant. Bajec
Ljubljana
Pod Tranco 2

Telefon št 3222

M. TIČAR

LJUBLJANA
veletrgovina s papirjem in
pisarniškimi potrebsčinami
na malo na veliko

priporoča cenj. društvom
svojo bogato zalogu naj-
različnejših karnevalskih
predmetov kakor:
konfeti, serpentine, guir-
lande, kotiljone, krep-
papir etc., po najnižjih
konkurenčnih cenah!
Zahtevajte ponudbe!

Širite Sok. Glasnik!

Pošojilnica v Mariboru

Ust. I. 1882.

r. z. z o. p.

Tel. št. 108.

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 6%, proti odpovedi na 3 mesece po 8%.

Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 10%.

Stanje hranilnih vlog nad Din 70,000.000,— rezervnih zakladov nad Din 5,000.000.—

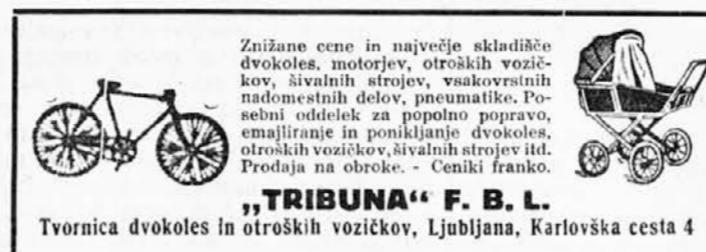
CELJSKA POZOJILNICA, d. d.

V CELJU
VLAŠTNI PALAČI „NARODNI DOM“

STANJE GLAVNICE IN REZERV NAD 8,000.000 DIN
STANJE HRANILNIH VLOG NAD 65,000.000 DIN

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi zmanjšanje najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse bančne, kreditne in pozajilne posle. — Kupuje in prodaja devize in valute.

PODRUŽNICA V MARIBORU IN ŠOŠTANJU

Mestna hranilnica ljubljanska

Ustanov. I. 1889. (Gradska žedionica).

TELEFON ŠTEV. 2016 * POŠTNI ČEK 10.533

Ljubljana, Prešernova ulica

Znajane cene in največje skladisče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, svakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik, Poštni oddeleki za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, svakovalnih strojev itd. Prodaja na obroki. — Ceniki franko.

I. Neškudla

Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Zavod za umetno vezenje in tvornica društvenih zastav i. t. d.

se priporoča p. n. sokolskim društvom za nabavo svakovrstnih

SOKOLSKIH PRAPOROV

v izdelavi po predpisih glavne sokolske skupščine v Brodnu/S.

— Na željo predložim vzorce, načrt in proračun franko gratis.

ŽELJEZARA VAREŠ

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzjavna adresa: Željezara Vareš

Telefon interurban broj: 2 3, 4 i 5

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovanim sadržinom željeza od 60% na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo za čelik.

Metalni odjevi: od bronza, mjeđi, bakra, aluminija - sirovo i apretirano. Specialni fosforni bronzi za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisiye itd.

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Gradevinski ljevi, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljevi: specijalni ljevi otporan protiv vatre i kiselina. Strojni ljevi kao remenice, ležaji, spojke, sloganovi (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.

МЕДИЋ-ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја
друштво СА О. Ј.

Центrala у Љубљани. — Власник Фрањо Медић
Творнице: ЉУБЉАНА-МЕДВОДЕ. Подружнице
и стоваришта: Марибор и Нови Сад

ВЛАСТИТИ ДОМАЋИ ПРОИЗВОДИ:

ланено уље, фирнајз, све vrsti lakova, emajlno-lakastih i uživenih boja. Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боje свију vrsti и нијанса, кистова, стакларског кита itd. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, трговину и индустрију, за железнице, поморство и вазduhoplovstvo

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА и СОЛИДНА ПОСЛУГА

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. ★ SUŠAK

Interurbani telefoni: broj 2-36 i 2-37

Brzjavci: JADROPOLOV

sa svojih 60 parobroda podržava službu na 47 redovitih pruga, uzduž cijele domaće obale, Albanije, Grčke i Turske do Smirne, u vezi sa Rijekom, Trstom i Venecijom. — Sva točna kretanja parobroda razabiru se iz plovidbenog reda, kojega društvo šalje na zahtev badava. — Društvo ima u Sušaku vlastiti odpremini ured (Speditions bureau).